

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kestävän kasvun ohjelma osana Kansallista palvelureformia: Kohti vaikuttavia sote-palveluita

*Maarit Hiltunen Toura, Tuula Kieseppä, STM/OHO
Webinaari 22.3.2024 (THL)*

**Kansallinen
palvelureformi**

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

(päivitetty 19.3.2024)

Taustalla sosiaali- ja terveydenhuollon laaja kuva

- Käytössä olevat palvelumallit eivät vastaa nykytilaa:
 - väestö ikääntyy, palveluiden tarve kasvaa
 - alan henkilöstö ei riitä
 - lääketieteessä kehitetään jatkuvasti uusia hoitomuotoja (ml. lääkkeet)
 - digitalisaatio mahdollistaisi esimerkiksi huomattavasti laajemmat etäpalvelut
 - kustannusten kasvua on hillittävä
 - toimintamallit kaipaavat uudistamista.
- Kansallinen palvelureformi tukee hyvinvointialueiden muutosohjelmia, jotka ovat parhaillaan käynnissä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus jatkuu – Miksi?

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskeva lainsäädäntö ja siihen liittyvä ohjaus uudistetaan vastaamaan nykyisiä sote-rakenteita.
- Palveluiden on vastattava myös sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tavoitteita, jotka ovat olennainen osa ohjausta ja joissa määritellään tavoitteet esimerkiksi
 - sosiaali- ja terveystaloukselle ja niiden vaikuttavuudelle
 - tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle
 - hyvinvointialueiden väliselle yhteistyölle sekä
 - alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiselle.
- Palvelureformi jatkaa sote-uudistusta, jossa palveluiden järjestämisvastuu siirrettiin hyvinvointialueille.

Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvelut

Vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvelut

Kansallisen palvelureformin tavoitteet

Ennaltaehkäisyn
vahvistuminen

Integraation,
saatavuuden ja
jatkuvuuden
vahvistuminen

Palvelujärjestelmän
selkeytyminen

Vaikuttavuuden ja
kustannus-
vaikuttavuuden
lisääntyminen

Varautumisen ja
häiriötilanteiden
hoidon
vahvistuminen

Lainsäädäntöhankkeet

Reformia toimeenpaneavat ohjelmat ja hankkeet

Hyvinvointialueiden ohjausjärjestelmän uudistaminen

Kansallinen palvelureformi on yhteistyötä

Kansallisen tason toimet

- Säädösten uudistaminen
 - mm. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki sekä järjestämislaki
- Hyvän työn ohjelma ja sote-ammattihenkilölakien muutokset
- Digitalisaatio-ohjelma
- Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen sekä kansallinen tietojohdaminen
- Palveluiden kehittäminen Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRP) sote-hankkeiden avulla
- Hyvinvointialueiden ohjauksen uudistaminen

Hyvinvointialueiden toimet

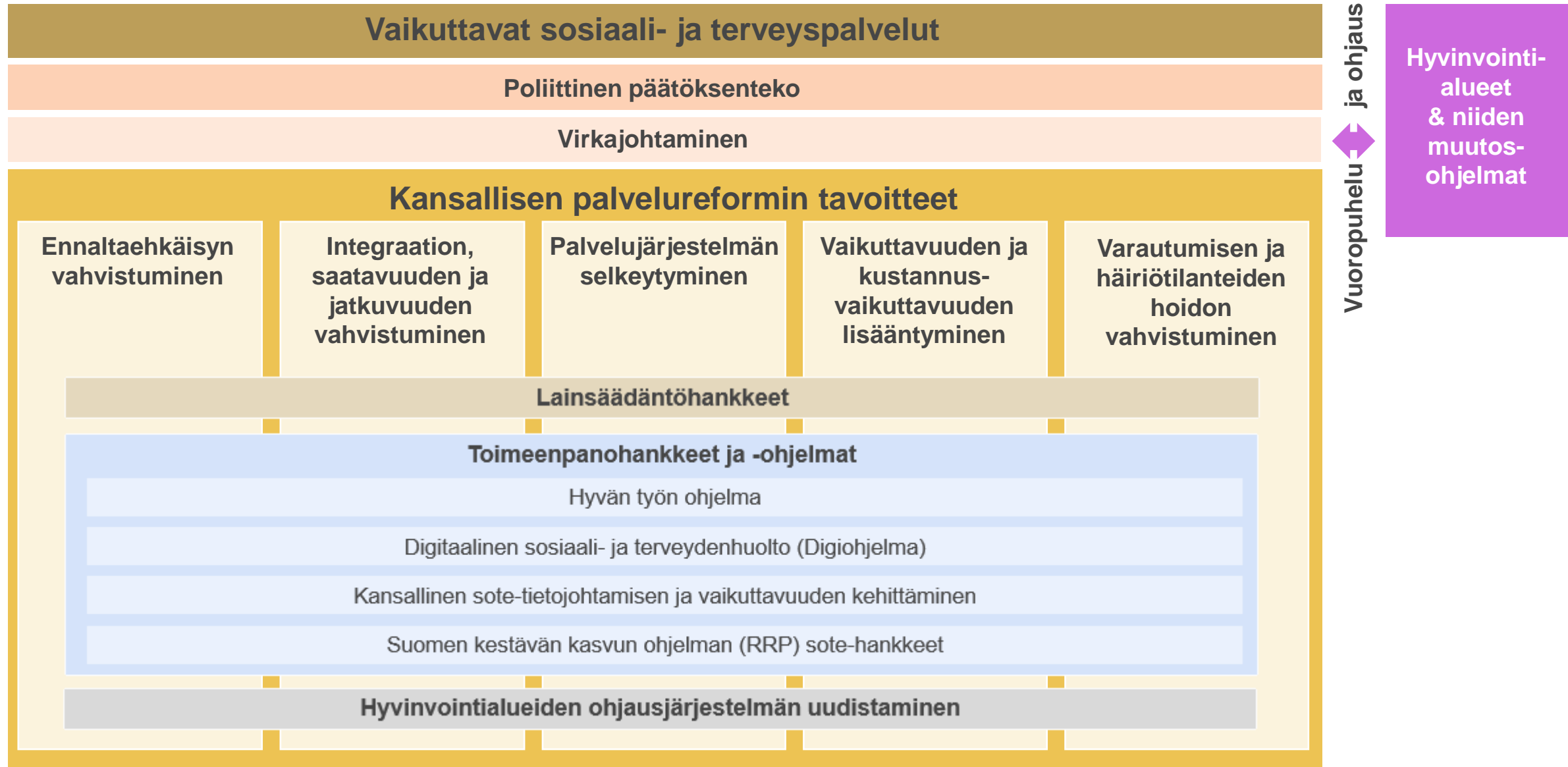
- Palvelurakenteen kehittäminen
 - mm. ennaltaehkäisy, yhteisölliset ja kotiin tuotavat palvelut, palveluohjaus ja palveluketjut, digitaalisten ja etäpalvelujen ensisijaisuus, parhaiden ratkaisujen levittäminen
- Toimintojen tehostaminen ja toimintatapojen uudistaminen
 - mm. investoinnit, hankinnat, tilojen ja palveluverkon järjeistäminen, sairauspoissaolojen vähentäminen
- Alueiden välisen yhteistyön ja koordinaation lisääminen
 - mm. tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, ennakoiva henkilöstösuunnittelu, lääke-, laite- ja tarvikehankintojen keskittäminen

Miten muutos tehdään?

- Kansallinen palvelureformi on osa hallitusohjelmaa.
- Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa reformin valmistelusta, sillä STM vastaa sosiaali- ja terveyspalvelujen sisältöä koskevasta lainsäädännön valmistelusta ja muusta kansallisesta kehittämisestä.
- Reformi toteutetaan
 - lainsäädännön muutoksilla
 - lisänä selvitykset, joiden avulla saadaan päätöksille riittävä tietopohja
 - ohjelma- ja hanketyöllä
 - mukaan lukien hyvien käytäntöjen levittäminen
 - uudistamalla sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausjärjestelmää.

Kansallisen palvelureformin toteutusmalli

Kansallinen palvelureformi käytännössä: Näin toimimme

- Työskentelytavat ja tavoitteet
 - STM valmistelee, sovittaa yhteen ja johtaa palvelureformin toteuttamista yhteistyössä muiden ministeriöiden, erityisesti VM:n kanssa
 - Tavoitteena on
 - varmistaa, että kaikkien erillisten toimenpiteiden yhteiset tavoitteet saavutetaan ja että säädöksillä on yhtenäiset perustelut
 - vaiheistaa säädösvalmistelua aiempaa pienempiin kokonaisuuksiin, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltolakien osalta
 - varmistaa säädösten ja muiden kehittämistyön tuotosten laatu ja vaikuttavuus käymällä valmistelun kaikissa vaiheissa suunnitelmallisesti vuoropuhelua hyvinvointialueiden ja muiden relevanttien toimijoiden kanssa
 - varmistaa vuoropuhelulla hyvinvointialueiden ohjauksen uudistaminen myös uuden lainsäädännön toimeenpanossa.

Lainsäädäntövalmistelu

Palvelureformin lainsäädäntötyö on alkanut (1/2)

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelulainsäädäntöä uudistetaan parhaillaan.
- Tavoitteena on, että lainsäädäntö tukee hyvinvointialueita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä parhaalla mahdollisella tavalla.
- Lainsäädännössä painotetaan vaikuttavia menetelmiä ja palveluja.
- Valmistelu etenee hallituksen lainsäädäntöohjelman ja -suunnitelman mukaisesti:
 - [Lainsäädäntöohjelma ja -suunnitelma \(valtioneuvosto.fi\)](http://valtioneuvosto.fi)
- Kansallinen palvelureformi ja siihen liittyvät lakihankkeet:
 - [Hankeikkuna \(vnm.fi\)](http://vnm.fi) (ei vielä ajan tasalla)

Palvelureformin lainsäädäntötyö on alkanut (2/2)

- Lainsäädäntömuutosten tavoitteena on
 - parantaa lainsäädäntöä palveluiden saatavuuden ja jatkuvuuden, henkilöstön riittävyyden, digitalisaation ja tietojohdamisen edistämiseksi
 - varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja palvelujen sisältöjä koskevan lainsäädäntökokonaisuuden yhteentoimivuuus ja selkeys
 - siirtää palvelujen painopistettä perustasolle
 - osaltaan edesauttaa yhteistyötä muun muassa hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja yksityisten palveluntuottajien välillä.

Esimerkkejä tulevista hallituksen esityksistä

Tulevia hallituksen esityksiä ovat muun muassa

- Sairaaloiden ja päivystyksen kokonaisuuden sekä erikoissairaanhoidon työnjaon uudistaminen
- Sosiaalihuollon erityisosaamisen ja -palveluiden kokoaminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttaminen (*monituottajuus*)
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden vahvistaminen (*hallituksen mallin mukainen lasten ja nuorten terapiatakuu*)
- Neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon säännösten päivittäminen palvelujen yksilöllisyyttä ja vaikuttavuutta lisäämällä
- Lastensuojelulainsäädännön uudistaminen
- Vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistus
- Vaikuttavien menetelmien kansallisen valinnan periaatteista säätäminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttaminen
- Muut sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muutokset

Digitalisaatio-ohjelma

Digitaalinen sosiaali- ja terveydenhuolto -ohjelma

- Ohjelmalla on käytössä 10 miljoonan euron määräraha vuosina 2024–2027.
- Kolme päätavoitetta:
 - **Mahdollistavan lainsäädännön kehittäminen:**
 - mahdollistetaan digitaaliset toimintamallit ja uuden teknologian (kuten tekoäly) hyödyntäminen turvallisesti ja perusoikeuksia kunnioittaen
 - tuetaan lainsäädännön soveltamista koordinoimalla yhteisten ja sallivien tulkintakäytäntöjen muodostumista.
 - **Valtakunnallisen sote-tiedonhallinnan vision luominen:**
 - laaditaan pitkän aikavälin visio digitalisaation työnjaosta hyvinvointialueiden, YTA-alueiden ja valtion välillä
 - määritellään valtakunnallisesti toteutettavat digiratkaisut ja edistetään niiden kehittymistä.
 - **Toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistävät toimet:** Rahoitetaan tutkimus-, selvitys- ja kokeiluhankkeita, joiden avulla
 - kerätään tietoa erilaisten digitaalisten palvelujen vaikuttavuudesta
 - tuetaan lainsäädännön toimeenpanoa
 - luodaan alkioita hyvinvointialueiden yhteistyössä kehitettäville ratkaisuille
 - edistetään tiedonhallinnan hyviä käytäntöjä ja sote-tiedon yhteentoimivuutta.

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Kestävän kasvun ohjelma (RRP)

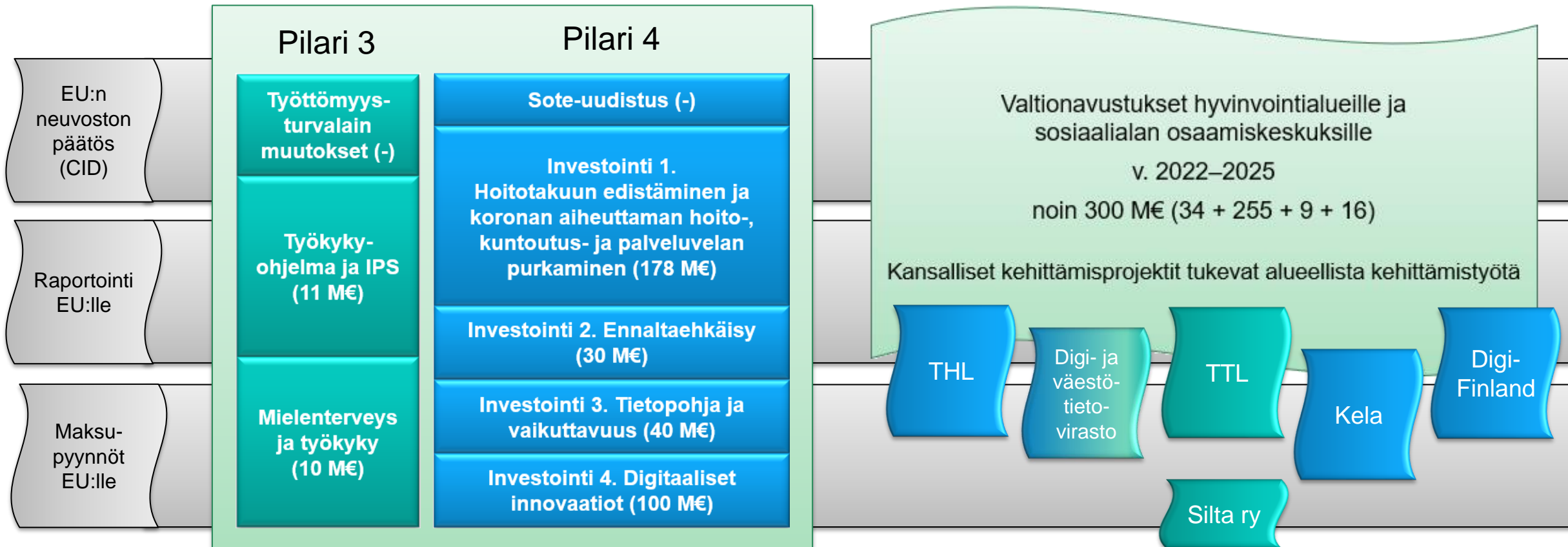
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kestävän kasvun ohjelma (RRP) STM:n hallinnonalalla

RRF-rahoitus STM:n hallinnonalalle
yhteensä 369 miljoonaa euroa

Kestävän kasvun ohjelman (RRP) toteutus
STM:n hallinnonalalla

Pilari 4 tavoitteet ja tilanteet (1 / 2)

Toimenpide	Tavoite / mittari	Tilanne 2/2024
Investointi 1 (178M€) Edistetään hoitotakuun toteutumista ja puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa palveluvelkaa	Niiden toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus, joissa saavutetaan hoidon saamiselle asetettu seitsemän päivän määräaika (67 % 1/2020 → 80 %)	7 vrk hoitoonpääsyn aika toteutui 79% 1/24 ja 2/24. Hankkeet etenevät pääosin aikataulussa. Digisote-keskusten kehittäminen edennyt; etädiagnostiikka ja etälääkäripalvelutoimintoja laajennettu; hoidon jatkuvuutta edistetään omalääkärimallilla ja tiimimallilla. Hankkeissa on käynnissä useita toimintamallipilotoiteja (esim. Annie-tukibotti, Älykäs HTA-pilotti). Omaolon laajennus jatkuu usealla alueella. Chat-palveluita on avattu. Digipalveluita laajennetaan ja yhteensovitetään. Suunnitelmien mukaisten asiakasryhmien hoito- ja palveluketjuja työstetään ja kehitetään.
Investointi 2 (30 M€) Vahvistetaan ennaltaehkäisyä ja terveystilanteen varhaista tunnistamista	Alueellisten integroitujen monialaisten palveluhallintamallien kehittäminen ja täytäntöönpano 22 hyvinvointialueella	Monialaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukuvaus valmistui 6/2023. Alueet kehittävät monialaisia hyte-toimintamalleja. Osa alueista kehittää digitaalisia palvelutarjottimia alueilla olemassa olevan palvelun pohjalta. Jotkut alueista aikovat ottaa käyttöön DigiFinlandin Tarmoa-palvelun.

Pilari 4 tavoitteet ja tilanteet (2 / 2)

Toimenpide	Tavoite / mittari	Tilanne 2/2024
Investointi 3 (40 M€) Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta	Kaikissa terveyskeskuksissa on käytössä hoitotakuun toteutumisen valtakunnallinen reaaliaikainen seurantajärjestelmä (90 % vuonna 2020 → 100 %)	Hankkeet edistyneet suunnitelmien mukaisesti. Kansalliset kirjaamiskäytäntöjen kehittämisen ja rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittämisen verkostot (THL) sekä alueiden vaikuttavuusverkosto (STM) toimivat hyvinvointialueiden hankkeiden tukena. Valtionavustukset tutkimushankkeille myönnettiin joulukuussa 2023.
Investointi 4 (100 M€) Otetaan käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset innovaatiot	Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisiä palveluja käyttävän väestön osuuden kasvu (26 % vuonna 2020 → 35 %)	TerveSuomi 2022: 36,5 % palveluja käyttäneistä yli 20-vuotiaista oli asioinut digitaalisesti sote-ammattilaisen kanssa. Digitaalisten palvelujen kehittäminen etenee hyvinvointialueiden ja kansallisten toimijoiden yhteistyönä. Asiakaspalautteen keruun, terveydenhuollon ajanvarauksen kansallisten ratkaisujen ja Tarmoa-palvelun pilotointi on käynnistynyt. HV-alueilla on suunnitteilla ja käynnistynyt erilaisten etäpalvelujen pilotointeja, käyttöönottoja ja laajennuksia. Usealla hyvinvointialueella on meneillään digitaalisen asiointialustan hankintaprosessi.

**Kansallinen
palvelureformi**

Kiitos!

**Sosiaali- ja
terveysministeriö**